

Ár 2015, föstudaginn 15. maí, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Oddur Ólason.

Fyrir er tekið **mál nr. 5/2015**:

A
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru A, hér eftir nefnd sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni dags. 27. janúar 2015, með kvörtun sóknaraðila, dags. 18. janúar 2015. Með tölvupósti nefndarinnar, dags. 30. janúar 2015, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dags. 23. febrúar 2015. Var bréfið sent sóknaraðila, með tölvupósti nefndarinnar sama dag og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir sóknaraðila bárust með tölvupósti, dags. 8. mars 2015.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 15. maí 2015.

II.

Málsatvik.

Með ákvörðun umboðsmanns skuldara dags. 16. ágúst 2011, var umsókn sóknaraðila, A og maka hennar, B, samþykkt um greiðsluaðlögun á grundvelli laga um greiðsluaðlögun einstaklinga nr. 101/2010. Innköllun var birt í Lögbirtingablaði þann 7. og 14. september 2011. Varnaraðili lýsti þremur kröfum þann 22. september 2011. Sóknaraðili var útgefandi á einni kröfunni en maki sóknaraðila var útgefandi tveggja krafanna.

Sóknaraðili og maki fengu samþykktan greiðsluaðlögunarsamning dags. 5. október 2012, sem kvað á um 70% eftirgjöf sammingskrafna. Samkvæmt greiðsluaðlögunarsamningnum var greiðsluaðlögunartímabilið tvö ár frá gildistöku sammingsins eða frá 5. október 2012 til 5. október 2014. Með umræddum samningi var m.a. samþykkt af hálfu sammingskröfuhafa að fella niður 70% sammingskrafna við lok greiðsluaðlögunartímabils. Í V. kafla greiðsluaðlögunarsammingsins er svofellt ákvæði um eftirstöðvar krafna varnaraðila á því tímamarki. „*F skuldbindur sig til þess að gjaldfella ekki eftirstöðvar krafna sinna í lok greiðsluaðlögunartímabilsins leiti skuldari eftir samningaviðræðum við kröfuhafa tveimur mánuðum fyrir lok greiðsluaðlögunartímabils og að því tilskildu að samningar náist áður en greiðsluaðlögunartímabili lýkur. Í því felst m.a. að greiðslumeta skuldara og skulu afborgarnir af eftirstöðvum krafna vera í samræmi við greiðslugetu skuldara að teknu tilliti til heildarfjárhæðar eftirstöðva krafna hjá öllum kröfuhöfum.*“.

Starfsmaður umboðsmanns skuldara, sendi varnaraðila, tölvupóst dags. 2. september 2014, og óskaði eftir aukinni eftirgjöf úr 70% í 100% af sammingskröfum sóknaraðila, þar sem greiðslugeta hennar og maka væri neikvæð um kr. 73.884 og því gætu þau ekki greitt af eftirstæðum sammingskröfum.

Með tölvupósti dags. 15. september 2014, var beiðni um 100% niðurfellingu hafnað af varnaraðila, þar sem varnaraðili taldi að veðrymi virtist vera til staðar vegna lánsins.

Í öðrum tölvupósti, dags. 14. nóvember 2014, til sóknaraðila, taldi starfsmaður varnaraðila, að samkvæmt fyrirbyggjandi gögnum væri ljóst að ekkert veðrymi væri á eign sóknaraðila, þar sem lánin frá Íbúðalánasjóði og fasteignalánið sem væri þegar áhvilandi á eigninni, tækju allt veðrymið. Einnig hefði fjárnám verið gert í eigninni og því væri ekki möguleiki að eiga við eða skilmálabreyta fasteignaláninu fyrr en fjárnamið væri gert upp.

Með tölvupósti, dags. 28. nóvember 2014, óskaði umboðsmaður skuldara aftur eftir því að varnaraðili myndi endurskoða afstöðu sína og myndi veita sóknaraðila 100% eftirgjöf af sammingskröfum vegna neikvæðrar greiðslugetu, með tilliti til svars bankans, dags. 14. nóvember 2014.

Með tölvupósti hafnaði varnaraðili því að endurskoða afstöðuna þar sem talið var að á sínum tíma hefði verið gerður samningur um frágang skulda með milligöngu Umboðsmanns skuldara, sem sóknaraðili hafi gengið að og því væri ekki talin ástæða til frekari niðurfellingar.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að varnaraðili felli niður kröfur sóknaraðila og maka vegna sammings um greiðsluaðlögun og fari eftir fyrrgreindu ákvæði í greiðsluaðlögunarsamningi aðila um eftirgjöf sammingskrafna við lok greiðsluaðlögunartímabils.

Undir liðnum „Kvörtun“ á kvörtunareyðublaði segir: „Málskotsaðili, með aðstoð frá umboðsmanni skuldara, sýndi F fram á að hafa ekki greiðslugetu til að greiða af eftirstæðum sammingskröfum í kjölfar greiðsluaðlögunar með erindi dags. 02.09.2014. Óskað var eftir aukinni eftirgjöf úr 70% í 100%. F hafnar beiðninni þann 15.09.2014.“

Sóknaraðili telur sig ekki hafa greiðslugetu til að greiða af eftirstæðum sammingskröfum samkvæmt greiðslumati frá Umboðsmanni skuldara. Sóknaraðili telur að markmiðum greiðsluaðlögunar hafi ekki verið náð því markmiðin séu að gera sóknaraðila kleift að endurskipuleggja fjármál sín og koma jafnvægi á milli skulda og greiðslugetu. Sóknaraðili telur þar að auki að varnaraðili hafi ekki staðið við ákvæði sammingsins, þ.e. að gjaldfella ekki eftirstöðvar krafna sinna í lok greiðsluaðlögunartímabilsins og að haga afborgununum af eftirstöðvum krafna í samræmi við greiðslugetu. Jafnframt hafi varnaraðili synjað aukinni eftirgjöf sammingskrafna, þar sem varnaraðili hafi talið að veðrymi væri til staðar á eign sóknaraðila. Þegar sóknaraðili hafi síðar leitað til varnaraðila hafi henni verið vísað frá þar sem varnaraðili hafi þá talið að ekkert veðrymi væri til staðar.

Sóknaraðili telur að varnaraðila sé ekki heimilt að innheimta eftirstöðvar af kröfum sínum þar sem að ekki sé verið að fara eftir fyrrgreindu sammingsákvæði greiðsluaðlögunarsammingsins. Því krefst sóknaraðili þess að fá úr því skorið hvort að varnaraðila sé heimilt að innheimta eftirstæðar kröfur án þess að taka tillit til ákvæðisins.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess aðallega að kröfu sóknaraðila verði vísað frá. Til vara krefst varnaraðili þess að kröfu sóknaraðila verði hafnað.

Varnaraðili byggir aðalkröfu sína annars vegar á því að málatilbúnaður sóknaraðila sé svo vanreifður og óljós að erfitt sé fyrir varnaraðila að taka til varna. Þannig telur varnaraðili að málatilbúnaður sóknaraðila sé ekki í samræmi við e-lið 1. mgr. 6. gr. og 7. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki. Varnaraðili telur að ekki liggi ljóst fyrir í hverju krafa sóknaraðila felst, þar sem annars vegar sé óskað eftir því að varnaraðili fylgi eftir tilteknu ákvæði í greiðsluaðlögunarsamningi sóknaraðila um endurskipulagningu skulda en einnig sé óskað eftir „*aukinni eftirgjöf úr 70% í 100%*“ á grundvelli neikvæðs greiðslumats. Því sé slíkt ósamræmi í kröfugerð og málatilbúnaði að málið sé að mati varnaraðila ekki tækt til efnislegrar meðferðar. Jafnframt byggir varnaraðili á því að það sé ekki hlutverk úrskurðarnefndar að kveða á um niðurfellingar eftirstöðva skulda á grundvelli fjálsra samninga á milli skuldara og kröfuhafa þeirra. Krafa varnaraðila um eftirgjöf úr 70% í 100% varði frjálssa samninga sóknar- og varnaraðila, og geti því ekki talist réttarágreiningur í skilningi a. liðar 2. mgr. 3. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefndinni og því hafi nefndin ekki úrskurðarvald um þá kröfu. Að öllu ofangreindu virtu, telur varnaraðili að málatilbúnaður sóknaraðila sé svo handahófskenndur og óljós að vísa verði málinu frá, sbr. áður nefnda 6. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki og 80. gr. laga um meðferð einkamála nr. 91/1991. Einnig er krafist frávisunar þar sem sá ágreiningur sem kvörtun sóknaraðila snýr að, varði að hluta til viðskipti við aðra aðila en sóknaraðila í þessu máli en kröfur á hendur maka sóknaraðila heyri einnig undir greiðsluaðlögunarsamning sóknaraðila. Sé því ljóst að málatilbúnaður sóknaraðila byggir á því að kröfur milli varnaraðila og þriðja aðila verði felldar á brott. Slík kröfugerð fari í bága við ákvæði samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki og reglna um lögvarða hagsmuni. Af þeim sökum beri að vísa málinu frá úrskurðarnefnd sbr. m.a. úrskurðir nefndarinnar í máli nr. 1/2010, 24/2010 og 138/2012, þar sem þetta hafi verið staðfest af hálfu úrskurðarnefndar. Af öllu framangreindu sé því ljóst að kvörtun sóknaraðila uppfylli ekki þau skilyrði sem þurfi að vera til staðar til að nefndin geti tekið málið til meðferðar samkvæmt ákvæðum samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki. Af þeim sökum beri að vísa frá kvörtun sóknaraðila.

Til vara krefst varnaraðili þess að öllum kröfum sóknaraðila verði hafnað. Varnaraðili telur að skilja verði kröfugerð sóknaraðila á þá leið að óskað sé eftir því að varnaraðili eigi að fella niður þær eftirstöðvar sem hvíla á sóknaraðila og maka hennar við lok greiðsluaðlögunartímabils á grundvelli neikvæðs greiðslumats. Í kvörtun sóknaraðila hafi komið fram að þar sem greiðslugeta sóknaraðila og maka sé neikvæð, eigi það eitt og sér, að leiða til þess að eftirstöðvar krafna við lok greiðsluaðlögunarsamnings verði gefnar eftir að öllu leyti. Til stuðnings kröfugerðinni vísi sóknaraðili til samningsskilmála samkvæmt umræddum greiðsluaðlögunarsamningi.

Varnaraðili byggir á því að fyrrgreint ákvæði í greiðsluaðlögunarsamningi leggi ekki fortakslausa skyldu á kröfuhafa að fella niður kröfur sínar að öllu leyti, ef í ljós hafi komið að greiðslugeta skuldara við lok greiðsluaðlögunar sé neikvæð, eins og krafa sóknaraðila beri með sér. Í umræddu ákvæði sé eingöngu lögð skylda á kröfuhafa að gjaldfella ekki kröfur sínar við lok greiðsluaðlögunar ef samningar hafi náðst fyrir lok greiðsluaðlögunartímabils og hafi því farið fjarri að varnaraðili hafi samþykkt með ofangreindu ákvæði að fella niður fyrirvaralaust eftirstöðvar vegna neikvæðs

greiðslumats. Ráðgjafi embættis umboðsmanns skuldara hafi sent varnaraðila beiðni um aukna niðurfellingu þann 2. september 2014, á grundvelli þess að greiðslugeta sóknaraðila og maka hennar hafi verið neikvæð. Hafi þar komið fram að samkvæmt greiðslumati sem unnið hafi verið af embætti umboðsmanns skuldara, hafi greiðslugeta sóknaraðila og maka verið neikvæð um kr. 73.884 á mánuði. Á grundvelli þess gætu sóknaraðili og maki ekki greitt eftirstöðvar sammingskrafna og því hafi verið farið fram á aukna eftirgjöf úr 70% upp í 100%. Með tölvupósti frá starfsmanni varnaraðila dags. 15. september 2014, hafi verið óskað eftir aukinni niðurfellingu. Erindinu hafi verið svarað af starfsmanni varnaraðila dags. 23. desember 2014, þar sem beiðninni hafi verið synjað. Samkvæmt þessu sé því óumdeilt að samningar hafi ekki náðst á milli sóknaraðila og varnaraðila um aukna eftirgjöf sammingskrafna sóknaraðila og maka hennar, hvort sem það hafi verið fyrir eða eftir að greiðsluaðlögunartímabilinu hafi verið lokið. Liggi því fyrir að skilyrði fyrrgreinds ákvæðis hafi ekki verið uppfyllt og því komi efnisákvæði þess ekki til skoðunar við úrlausn þessa máls.

Varnaraðili ítrekar að ekki sé kveðið á um skyldu kröfuhafa til aukinnar eftirgjafar við lok greiðsluaðlögunartímabils vegna neikvæðs greiðslumats. Með umræddu ákvæði hafi kröfuhafar eingöngu lýst því yfir að kröfur þeirra verði ekki gjaldfelldar ef samningar hafi náðst milli skuldara og kröfuhafa. Að mati varnaraðila feli það ekki í sér að lýstar kröfur kröfuhafa við greiðsluaðlögunarumleitanir verði gefnar eftir að fullu vegna skorts á greiðslugetu og sé í raun engan veginn unnt að lesa slíkt út úr fyrrgreindu sammingsákvæði, líkt og sóknaraðili geri. Með vísan til kröfugerðar sóknaraðila byggir varnaraðili á að samkvæmt meginreglum samninga- og kröfuréttar geti skuldari almennt ekki borið fyrir sig fjárskort til að losna undan skyldum sínum. Því geti sóknaraðili ekki borið fyrir sig að neikvæð greiðslugeta leiði sjálfkrafa til algerrar niðurfellingar eins og krafa sóknaraðila hafi borið með sér.

Með vísan til alls ofangreinds, krefst varnaraðili þess að öllum kröfum sóknaraðila verði hafnað.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að aukinni eftirgjöf á sammingskröfum sóknaraðila hjá varnaraðila samkvæmt greiðsluaðlögunarsamningi þar sem greiðslugeta sóknaraðila sé nú neikvæð samkvæmt greiðslumati frá umboðsmanni skuldara.

Ljóst er að ágreiningur liggur fyrir á milli málsaðila. Sá ágreiningur snýst um túlkun á samningi sem aðilar skrifuðu undir. Er deilt um hvort varnaraðili sé skuldbundinn til að fella niður eftirstöðvar kröfu sinnar. Því verður ekki fallist á að krafa sóknaraðila sé of óskýr eða óljós þar sem sakarefnið virðist liggja nægilega skýrt fyrir í þessu máli til að unnt sé að taka afstöðu til þess. Þá verður ekki talið að máli þessu verði vísað frá á þeim grundvelli að kröfur sóknaraðila snúi að henni og maka. Verður að telja að sóknaraðili geti snúið sér að nefndinni í eigin nafni og fengið úrlausn um ágreining um eftirgjöf krafna sem að henni beinast, enda þótt fleiri hafi átt aðild að umræddum samningi. Ágreiningsefnið í máli þessu snýst um fjárkröfu varnaraðila og varðar það ekki frávísun málsins að ágreiningurinn snýst um samninga sem aðilar gengust sjálfviljugir undir.

Verður frávísunarkröfu varnaraðila því hafnað.

Efnislega snýst ágreiningur aðila um hvaða skyldur ákvæði greiðsluaðlögunar-sammingsins leggi á varnaraðila. Ekki er um það deilt að samkvæmt samningnum skuldbatt varnaraðili sig til þess að gjaldfella ekki eftirstöðvar krafna sinna í lok greiðsluaðlögunartímabilsins ef varnaraðili leitaði eftir samningaviðræðum við

kröfuhafa tveimur mánuðum fyrir lok greiðsluaðlögunartímabilsins og að því tilskildu að samningar næðust áður en greiðsluaðlögunartímabili lyki.

Átti sóknaraðili því þess kost að leita eftir samningum við varnaraðila um uppgjör eftirstöðva sammingskrafna og því er ekki haldið fram að sóknaraðili hafi ekki nýtt sér þann rétt.

Af því leiðir einnig að sóknaraðili skuldbatt sig eingöngu til þess að gjaldfella ekki eftirstöðvar krafna sinna að tilteknum skilyrðum uppfylltum. Í umræddu sammingsákvæði er einnig sérstaklega fjallað um hvaða kröfur eru gerðar til aðila sammingsins þegar kemur að gjaldfellingu eftirstöðva. Segir um þetta atriði, sem fyrir greinir „Í því felst m.a. að greiðslumeta skuldara og skulu afborgarnir af eftirstöðvum krafna vera í samræmi við greiðslugetu skuldara að teknu tilliti til heildarfjárhæðar eftirstöðva krafna hjá öllum kröfuhöfum.“

Með þessu sammingsákvæði var sú skylda lögð á varnaraðila að greiðslumeta varnaraðila og maka hennar við lok greiðsluaðlögunartímans eða byggja á greiðslumati frá öðrum og takmarka kröfur sínar um greiðslur við það sem þau væru aflögufær um. Þetta ákvæði felur hins vegar ekki í sér skyldu til að semja um niðurfellingu eftirstöðvanna við lok greiðsluaðlögunartímabils, jafnvel þótt varnaraðili reyndist á því tímamarki ófær um að greiða þær.

Fyrir liggur að með umræddum greiðsluaðlögunarsamningi var samþykkt af hálfu sammingskröfuhafa að fella niður 70% sammingskrafna við lok greiðsluaðlögunartímabils. Greiðsluaðlögunartímabilinu lauk 5. október 2014 og samkvæmt greiðslumati frá Umboðsmanni skuldara er ljóst að að greiðslugeta sóknaraðila og maka er nú neikvæð. Þrátt fyrir neikvæða greiðslugetu þeirra verður samkvæmt framansögðu ekki talið að varnaraðila beri skylda samkvæmt samningnum til að gefa frekar eftir af eftirstöðvum krafna sem hvíla á sóknaraðila og maka á grundvelli þess. Verður því kröfu sóknaraðila á hendur varnaraðila hafnað.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Öllum kröfum sóknaraðila, A, á hendur F, er hafnað.

Reykjavík, 15. maí 2015.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Oddur Ólason